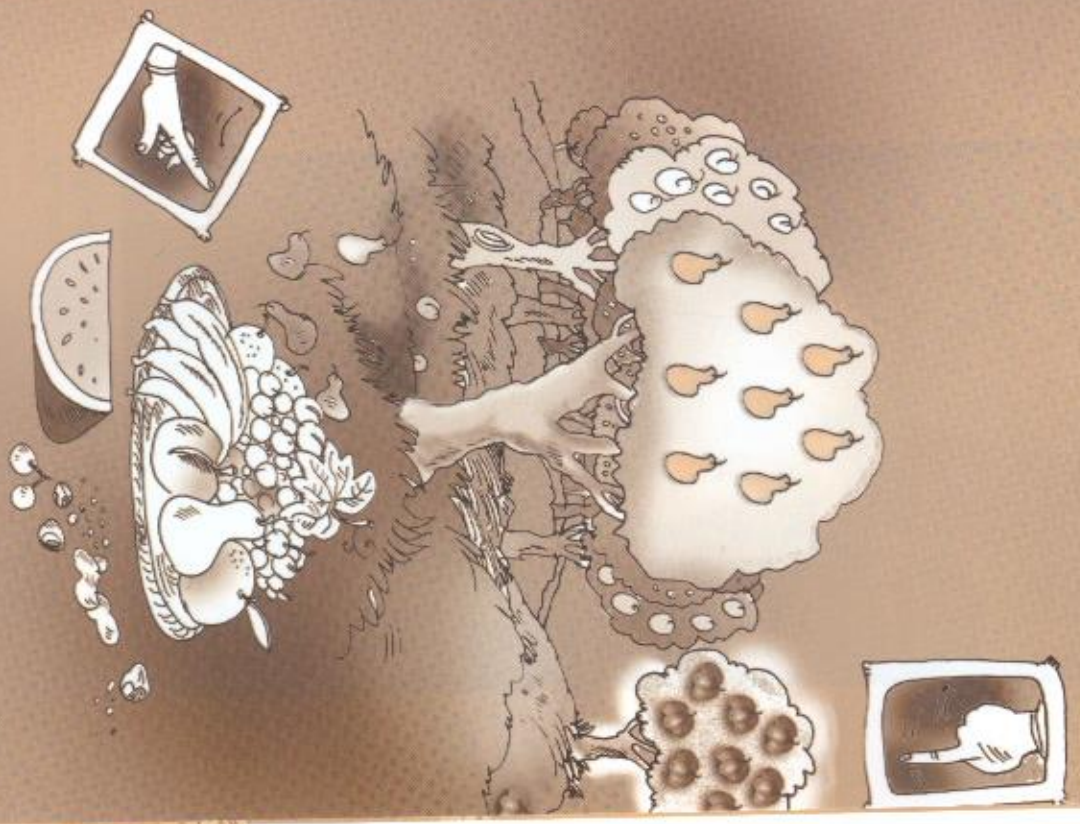

3 הגן בעדן (שתי יחידות)

פרשת בראשית, פרק ב', פסוקים ח-יז

רקע עיוני

בסיפור הגן בעדן נאמרים לידו ביטויי שני ציוויים לאדם – "עשה" ו"לא-תעשה":

עשה ה' – לאכול מפירות העצים: "ויצו ה' אלהים על האדם לאמר, מכל עץ הגן תאכל" (פרק ב', פסוק טז):

לא תאכלתה – לא לאכול מעץ הדעת טוב ורע: "ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו" (פסוק יז).

מסיפור הגן בעדן אפשר ללמוד שני עקרונות חשובים:

א. העבודה בעדן. אדם צריך לעבוד ולצוה: "ויקח ה' אלהים את האדם וינחהו בגן עדן לעבדה ולשמרה" (פסוק טו)

ב. הבחירה החופשית איננה ללא גבולות: "מכל עץ הגן תאכל ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל ממנו". "מכל" מלמד על אפשרות הבחירה ו"לא" – על גבולותיה.

במהלך הסיפור חשוב להעביר מסרים אלה לילדים. מוצע לחלק את הסיפור לשתי יחידות: יחידה אחת – תיאור הגן בעדן, ויחידה שנייה – הציוויים "עשה" ו"לא תעשה".

דרך לספר

יחידה א (פסוקים ח-יז)

ביחידה זו מוצגת שתי הצעות פתיחה לבחירת.

אפשרות א – משפט פתיחה המציג את נושא הסיפור: היום אספר לכם היכן ירחה האדם.

משפט כוונת, המציג את הנושא, עוזר לילד להתמקד במה שישופר בהמשך ומעורר את סקרנותו.

אפשרות ב – תזכורת קצרה כיצד הסתיימה היחידה הקודמת, או שאלה המכוננות את הילדים להזכיר. לדוגמה: איזה מקום חכין ה' לאדם כדי שיוכל לחיות בו?

האם גם אתם מכירים עצים יפים שפירותיהם טובים למאכל?
מי רוצה לתאר עץ שבעיניו הוא נחמד למראה וטוב למאכל?
כך יבחינו הילדים בין עצים שפירותיהם משמשים למאכל
אדם לבין עצים אחרים.

לסיום, הילדים יציירו עץ שהוא נחמד למראה וטוב למאכל.
הם יעשו זאת על דפי נייר בגודל פוליו בעזרת צבעי פנדה (או
צבעים אחרים) או בשילוב של הדבקה.

העצים ייגזרו ויודבקו על נייר רקע או על בריסטול ושמשו
כתמונת קיר של הגן בעדן. כדי להשיג נפח או עומק אפשר
לחדד את העצים על קופסאות קרטון בעוביים שונים, או
למרוח דבק משני צדי העץ, לכוון מעט ולהדביק.

בתכנון ובדבקה אפשר לשתף את הילדים, אולם אם הגנת
רוצה להפתיע את הילדים ולהרשים אותם בתמונת קיר
גדולה ומשותפת, היא תדביק את העצים בהיעדרם,
ומשיבואו למחרת ימצאו על הקיר את "הגן בעדן". אפשר
להציע לילדים לשבת מול התמונה ולנסות לזהות את העץ
שציירו, או לבקש מהם לחוד חידה לחברים, לתאר את העץ
שלהם והאחרים יזהו אותו ואת מקומו.

מטרת הפעילות – להמחיש במידת מה את מראה הגן,
להעמיק את החוויה, ולסייע לילד להגיע מן הפרטים אל
הכלל. פרט ועוד פרט יוצרים את הכלל, עץ פרי ועוד עץ פרי
יוצרים את הגן.

מטרה נוספת – להעביר מסר חינוכי: בכוחות משותפים
אפשר להתמודד עם מטלות שלכל ילד בנפרד קשה להצליח
בהן.

מטרתה של הפעילות הלשונית – לאפשר לילד להביע
במילים פריטים שאולי החסיר בצוירו.

שאלת קישור זו ממקדת את מחשבות הילדים, עוזרת
להם להיזכר ביחידה הקודמת ומשמשת כפתיחה לספור.
אין זו שאלת מבחן לבדיקת הידע של הילדים.

וְנִחַמְהוּ ה' אֱלֹהִים מִן הָאֲרָמָה כִּלְ עֵץ נִחַמְד לְמֵרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל...

פסוק ט

חשוב לקרוא את הציטוט מתוך החומש, בקצב אטי
ובהדגשה, ולהתמקד בשתי תכונות העץ: נחמד למראה
(יפה), וטוב למאכל (שפירותיו טובים למאכל).

ה' הצמיח בגן עצים יפים מאוד וטובים למאכל.

מה, העצים טובים למאכל? אוכלים את העצים?

שאלה כזו, על דרך ההומור, באה לחדד הבנה משמעותית

של הביטוי "טוב למאכל".

בואו נחזור ונאמר יחד:

כל עץ שה' הצמיח היה... ("נחמד למראה וטוב למאכל")

מטרת החזרה – שהביטוי יהיה שגור בפי הילדים. טכניקה

זו של חזרה על ציטוט פעמים אחדות במהלך הסיפור מקלה

על זכירתו.

ה' הצמיח לאדם בגן עצים: עצים יפים למראה – עצי נוי שנונים להתבונן

בהם, ועצים אחרים שפירותיהם טובים למאכל ובני אדם אוכלים

אותם.

כל עץ היה

נִחַמְד לְמֵרְאָה וְטוֹב לְמֵאֲכָל

פסוק ט

יחידה ב (פסוקים טו-יז)

רצוי לספר יחידה זו כשהילדים יושבים מול תמונת "הגן".
ה' אמר לאדם: "כאן – בגן עדן – תחיה, כאן תעבוד ותשמור על עצי הגן".

והאדם שמע בקול ה' ועבד בגן.
איו עבודה יש לאדם בגן?

מטרת השאלה – ליצור בילדים מעורבות בספור ולעורר אותם לחשוב.

תגונת הממד ותספר: כדי שיהיה קל לאדם להשקות, ה' ברא נהר בתוך הגן והאדם היה צריך רק לחפור תעלות שיעברו את המים ממקום למקום ושקו את העצים.
ה' אמר לאדם:

**"מכל עץ הגן אכל תאכל. ומעץ הדעת טוב ורע לא תאכל"
מִמְנוּ**

פסוקים טו-יז

אפשר לחלק את ילדי הגן לשתי קבוצות. קבוצה אחת תאמר "מכל עץ הגן..."
וקבוצה שנייה תאמר את האיסור "ומעץ הדעת..."

ה' אמר: "אם תחיו רעבים, מותר לכם לאכול פירות אדן זכרן, מעץ הדעת טוב ורע – לא תאכלו".
יש כאן ציווי עשה ולא תעשה.

עשה – לאכול רק פירות, לא בשר ולא דגים. לא תעשה – אסור לאכול מעץ הדעת.
אדם רצה לאכול – קסף פרי תאכל.

לארוחת בוקר הוא אכל פירות, לארוחת צהריים – פירות וגם לארוחת ערב הוא אכל פירות.

אבל אסור היה לאכול מהעץ עם השם המעניין הזה... (הילדים ישלכו ויאמרו!) "עץ הדעת טוב ורע".

זה השם הרשמי של העץ, רצוי לומר אותו בליווי נקישות או מחיאות כפיים. המקצב מקל על הילדים לזכור את שם העץ. תגונת תצביע על תמונת הקיר ותאמר:

אנחנו לא רואים אותו.
הכתוב לא מפרט מה היו פירותיהם של שני העצים האסורים.

ה' אמר לאדם: "מעץ הדעת טוב ורע אסור לך לאכול (לומר באסיות, בשקט, בעוצמה!) כי בינים שתאכל ממנו – תקבל עונש: מות תמות".
"מות תמות" – ממה ביד שמים פירושה שהוא חייב מיתה אך לא ידוע מתי זה יתבצע.

אפשר לבקש מהילדים להציע הרעבים שונים של מנות פרי לכל אחת מהארוחות. הילדים יציירו את התפרטים המוצעים.

תמונת קיר, הגן בעדן